

Møtedato: 22. november 2017

Arkivnr.:

Saksbeh/tlf:
Siv Høymork, 75 51 29 00

Sted/Dato:
Bodø, 15.11.2017

Styresak 132-2017/4 Leger i spesialisering (LIS) - status og utfordringer

Saksdokumentene var ettersendt.

Formål

Utdanningen for leger i spesialisering (LIS) er under omlegging.

Adm. direktører i helseforetakene i Helse Nord ba i møte 8. november 2017 om at RHF-administrasjonen forbereder en felles styresak for de fire helseforetakene i foretaksgruppen som har LIS-utdanning, med utgangspunkt i endrede ansvarsforhold, innhold og ressursbruk. Når styrene i de fire respektive helseforetak har behandlet denne felles styresaken, vil den bli lagt frem for styret i Helse Nord RHF.

I denne styresaken gis en foreløpig og kort orientering om den nye spesialistutdanningen med hovedvekt på ansvarsforholdene.

Ansvar for utdanningen endres og tydeliggjøres

Oppgaven med å *godkjenne* legespesialister ble i 2011 overført fra Legeforeningen til Helsedirektoratet, som tidligere hadde forestått spesialistgodkjenning på delegasjon. Samtidig ble det igangsatt et større utredningsarbeid med sikte på en omlegging av innhold i og ansvar for legespesialistutdanningen og en gjennomgang av legespesialitetsstrukturen.

Den nye Spesialistforskriften¹ trådte i kraft for de endringene som gjelder LIS-utdanningens del 1 (tilsvarer tidligere turnustjeneste) 1. mars 2017, og den nye ordningen for LIS 1-leger (tidligere turnusleger) ble iverksatt 1. september 2017. De delene av forskriften som gjelder LIS-utdanningens del 2 og 3 (tradisjonell legespesialisering), trer i kraft 1. mars 2019.

¹ Forskrift 8. desember 2016 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger

I Spesialistforskriften beskrives hvem som har ansvar for hva i den nye LIS-utdanningen - som følger:

Helsedirektoratet skal

- godkjenne utdanningsvirksomheter og spesialister.
- beslutte læringsmål (se under) og anbefale læringsaktiviteter knyttet til disse.
- følge med på helheten og kvaliteten i spesialistutdanningen.

De regionale helseforetakene skal sørge for

- at det er tilstrekkelig med stillinger for å sikre nødvendig tilgang på spesialister.
- at det legges til rette for helhetlige utdanningsløp på tvers av helseforetak, private virksomheter og andre aktuelle aktører.
- at det opprettes regionale utdanningscentre² som skal ha ansvar for å utvikle og gjennomføre læringsaktiviteter.
- samarbeid med andre regionale helseforetak for å bidra til samordnet og harmonisert utdanning i hele landet.

Helseforetakene er i forskriften definert som utdanningsvirksomheter og har blitt pålagt et omfattende ansvar. Det stilles en rekke krav til hvordan helseforetakene skal innrette sin utdanningsvirksomhet, deriblant til hvordan den enkelte leges individuelle utdanning skal planlegges, gjennomføres, vurderes og dokumenteres. Dette vil bli utdypet i den felles styresaken som skal utarbeides.

Legeforeningens rolle er vesentlig endret og redusert i den nye utdanningen. Legeforeningens fagspesifikke spesialitetskomiteer vil være rådgivende overfor Helsedirektoratet med hensyn til utarbeidelse av læringsmål, anbefalinger av læringsaktiviteter og godkjenning og vurdering av utdanningsvirksomheter.

Innhold i utdanningen – fra tjenestetid til læringsmål

Med unntak av krav om minstetid på 6,5 år setter ikke den nye forskriften krav til spesifikk tjenestetid for å bli godkjent spesialist. Godkjenningen skal i stedet baseres på at forskriftsfestede læringsmål er oppfylt gjennom utdanningen. Det å vurdere og dokumentere hvorvidt læringsmål er oppfylt, er utdanningsvirksomhetens ansvar. I rundskriv I-2/2017 om forskriften skriver Helse- og omsorgsdepartementet eksplisitt at *ansvaret for vurderingen ligger hos virksomhetens ledelse og kan ikke delegeres*. Arbeidet med vurdering og dokumentasjon stiller store og nye krav til helseforetakene.

Læringsmål kan oppnås gjennom ulike læringsaktiviteter som kurs, andre former for strukturert undervisning, simulering/ferdighetstrening, praktisk arbeid under supervisjon osv. Det er foreløpig uklart i hvilken grad nasjonale myndigheter vil anbefale konkrete læringsaktiviteter knyttet til de spesifikke læringsmålene³ innenfor hver spesialitet.

² Regionalt utdanningscenter ble opprettet ved UNN i 2016.

³ Læringsmålene for LIS 1 er fastsatt og publisert. Helsedirektoratet opplyste på den nasjonale LIS-dagen 2. november at læringsmålene for LIS 2 og 3 vil bli publisert i tre puljer, hhv. 15. desember 2017, 15. januar og 15. februar 2018.

Nasjonalt prosjekt for LIS 2- og 3-utdanningen

AD-ene i RHF-ene godkjente i møte 9. juni 2017 mandat for et interregionalt prosjekt som skal legge til rette for at spesialisthelsetjenesten er rigget til å ta over oppgavene med LIS 2- og 3-utdanningen. Det er nedsatt en stor prosjektorganisasjon.

Styringsgruppen ledes av fungerende HR-direktør i Helse Sør-Øst RHF (HSØ) og utgjøres av fagdirektørene og HR-direktørene i RHF-ene. Prosjektgruppen ledes av utdanningssjefen i HSØ og har medlemmer fra alle regionene.

Prosjektet har i alt ti undergrupper. Informasjon om det nasjonale prosjektet og svært mye annen relevant og nyttig informasjon om omleggingen av LIS-utdanningen er foreløpig samlet på nettstedet [Ny ordning for spesialistutdanning for leger - tverregionalt prosjekt](#). Nettstedet driftes og vedlikeholdes av den nasjonale prosjektlederen, mens det arbeides med å få opprettet et nettsted med tilsvarende innhold under RHF-enes felles nettløsning.

Det at den regionale og lokale implementeringen av den nye LIS-utdanningen må pågå nærmest parallelt med det nasjonale utredningsprosjektet, gir flere store utfordringer som må håndteres av aktørene underveis.

Regional implementering

Styret i Helse Nord RHF har bevilget 4 mill. kroner til et regionalt implementeringsprosjekt i 2018 (jf. *styresak 110-2017 Budsjett 2018 Helse Nord RHF* - styremøte 25. oktober 2017). Prosjektet, som gitt behov og finansiering er planlagt videreført i første halvår 2019, tar sikte på å gjøre regionen godt rustet til å iverksette den nye LIS 2- og 3-utdanningen når forskriftsendringene trer i kraft 1. mars 2019.

HF-direktørene har diskutert utkast til styringsdokument i møte 8. november 2017 og ønsker å være styringsgruppe for prosjektet. Styringsgruppen vil bli supplert med deltaker(e) oppnevnt av konserntillitsvalgte. Engasjement som prosjektleder (lege i 100 % stilling) tilknyttet det regionale utdanningssenteret på Universitetssykehuset Nord-Norge HF er lyst ut. Det vil bli hentet inn legeressurser fra alle helseforetakene til å jobbe i prosjektet.

Prosjektet skal løse flere oppgaver knyttet til det faglige innholdet i legespesialistutdanningen i regionen, hvor det ventelig bli behov for stor grad av koordinering og samarbeid mellom helseforetakene, RHF-et og det regionale utdanningssenteret. En viktig oppgave for prosjektet er å være pådriver for å holde oversikt over det arbeidet som foregår i helseforetakene for å bli godkjente utdanningsvirksomheter. Det vil bli fortløpende vurdert hvorvidt det vil være formålstjenlig også å knytte HR-ressurser fra helseforetakene direkte til dette implementeringsprosjektet.

Adm. direktørs vurdering

Utdanning er en av fire lovpålagte oppgaver for spesialisthelsetjenesten. Den forskriftsfestede omleggingen av legespesialistutdanningen vil tydeliggjøre ansvarsforholdene mellom aktørene. Utdanningsaspektet for leger i spesialisering (LIS) blir mer vektlagt og formalisert, hvilket sannsynligvis vil påvirke LIS-enes deltakelse i den øvrige driften. Helseforetakene vil få mer ansvar og en rekke nye oppgaver. HF-direktørene har gitt uttrykk for at omleggingen i så stor grad vil påvirke planlegging, drift og ressursbruk i helseforetakene at de ønsker en felles styresak for å forberede styrene.

Med det etablerte regionale utdanningscenteret og det planlagte implementeringsprosjektet som vil bringe legeressurser inn i arbeidet, er det adm. direktørs oppfatning at Helse Nord er godt rustet til å ta fatt på arbeidet med å implementere LIS-utdanningens del 2 og 3. Samtidig som man må erkjenne at det er mye arbeid som skal gjøres på kort tid både nasjonalt og regionalt. Arbeidet med omlegging av legespesialistutdanningen vil følges tett av RHF-et for å sikre at viktige milepæler nås.